

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 11 • Perjantaina 10. kesäkuuta 2011

62. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 23 %)

Muistoja veistellen

Kurvaan autoni talon pihaan, viereisen rakennuksen ikkunasta minua tuijottaa kana, joka huutaa toisen kaverikseen katsomaan vierasta. Rollaattori seisoo oven pielessä. Koputan ja siirryn eteiseen, koputan toisen kerran keittiön ovella, sisältä kuuluu klassista musiikkia.

Lattialla on kasa puulastuja, tuolin ja pöydän päällä keskeneräisiä puulusikoita. – Kun jalat ei enää toimi, niin kädet pelaavat, kertoo puulusikoiden veistoa harrastava Lassi Wallius Loimaan Mellilästä.

Miehen silmät katsovat useasti kaukaisuuteen kuin etsien muistikuvia vuosikymmenten takaa. Vuodesta 1927 on pitkä matka näihin päiviin, paljon on matkaan mahtunut. Kurkijoen

Lusikan päätä koristaa itäkarjalainen ikkuna.

Aromäessä syntyneen Walliuksen tie on koukannut Ruotsin kautta takaisin Mellilään. Ruotsissa kului 18 vuotta työn merkeissä.

Muistot palaavat rippikoulu-aikaan vuoteen 1943

Rippikoulu pojille pidettiin Lopotissa entisessä kunnantuvassa vastapäätä osuuskauppaa. Se alkoi muistaakseni marraskuun alkupäivinä, Wallius kertoo, mukana oli 72 tai 73 poikaa.

– Muistan että markkinoiden aikana maaliskuussa oli kauheasti tupakansavua, kun ukot istuivat turisemassa, taisi olla viinan hajujakin, samoin lattia lainehti vettä kun yksi tuli ja toinen meni.

– Minulla oli oikea jalka kipeänä. Maanantaina ja tiistaina kävin rippikoulussa jalkavaivaisena, keskiviikkona täti kiljaisi ”tässä pojassa on verenmyrkytys!” Meillä sanottiin kenkälyötti, kun jalkine hankasi nilkasta luun päältä. Aluksi jalka näytti paranevan, mutta alkoi sitten mätä. Kasvatti-isäni Juhana Hartikka olisi vienyt minut lääkäriin Lopottiin, mutten lähtenyt. Kun lääkäriin sitten otettiin yhteyttä, hän sanoi, ”heti tänne”. Hevosien kärrille pantiin heiniä pehmusteeksi, siinä oli mukava maata tähtien loisteessa lääkärimatkalla. Lääkäri leikkasi jalan. Olin kaksi viikkoa poissa rippikoulusta.

Pojat ovat poikia rippikoulussakin ja kolttosiaakin tehtiin. Naurunrypyt hyppivät silmäkulmissa, kun Wallius muistelee viimeistä rippikoulupäivää.

– Silloin luettiin Uutta Testamenttia kyläjärjestyksessä. Kun tuli Pohjiin pojan vuoro, ei

kuulunut mitään. Poika sanoi, ettei hänellä ole Raamattua, kirkkoherra Kujala tiukkasi, miksi ei ole. Poika vastasi, että Raamattu oli naulattu penkkiin. Kujala lämpesi, se oli aika nopea lämpiämään ja karjaisi ”Kuka sen teki?” Soskuan poika tunnusti, Kujala sanoi, että hänen on hankittava heti uusi samanlainen. Naulatun Raamatun omista valitteli, ettei samanlaista löydy, kun se oli niin vanhanaikainen.

– Samassa Kujala muisti ja kysyi ”Onko se timantti maksettu? Timanttia tarvittiin lasin leikkuuseen. Pojat olivat osuuskaupassa käydessään rikkoneet sen. Myymälänhoitaja Poutanen oli valittanut siitä Kujalalle. Kujala määräsi pojat maksamaan. Niin kaikki 70 poikaa lähtivät jonossa kauppaan maksamaan. Yksi pojista sanoi, että heidän tulee saada rikkoutunut timantti. Eihän myymälänhoitaja voinut sitä yhdelle antaa. Hän heitti sen suurista pariovista ulos. Siellä alkoi kauhea tappelu ja huuto omistuksesta, kunnes joku huusi, ”hukutetaan se!” Ensimmäinen heitto vei sen jäälautalle, josta se rimalla työnnettiin Kurkijokeen. Kujala yritti huutaa poikia tunnille, mutta eihän sitä kukaan kuullut.

Ilmansuojelukurssi 1944

Vuonna 1944 järjestettiin kaksi ilmansuojelukurssia, Lassi Wallius osallistui jälkimmäiselle. 16-17-vuotiaat pojat olivat tulleet eri puolilta Karjalaa. Osallistujia oli n. 100. Wallius muistaa olleensa kurssilla Marianpäivästä Lönnrotpäivään.

Jatkuu sivulla 10

Tässä lehdessä

Tapio Nikkaria kiinnostavat hautausmaat

Toukokuun lukijamatkalla Kurkijoen keskimmaiselta hautausmaalta löytyi 31 uutta hautakiveä. Nikkari on merkinnyt ne hautausmaakarttaan ja koonnut siihen myös jo aiemmin tiedetyt haudat. Tämä on monelle hautausmaalla kävijälle tärkeä asia.

Asiasta tarkemmin keskiaukeamalla

Kurkijokea Loimaalla

Kiertoajelu toteutetaan tänä vuonna pitäjäjuhliden aikaan. Tule tutustumaan Loimaan seudun kurkijokelaiskohteisiin ja esineistöön Kurkijoelta.

Tiedot tarkemmin sivulla 3

Lumivaaran kirkko

on monen Kurkijoella kävijän reitin varrella, jos kulkee Värttilän raja-aseman kautta. Kirkko on yksi niistä harvoista luovutetun Karjalan kirkkoista, jotka vielä ovat pystyssä, tosin runneltuna, mutta kuitenkin pyhää tarinaansa kertoen.

Lisää kirkosta sivulla 10

Karjalaiset Kesäjuhlat

Turussa 17.-19.6.2011

Karjalaisten Kesäjuhlien ohjelma sivulla 8

TOIMITUS ON SULJETTU JUHANNUSVIIKOLLA 20.-23.6.

Toimitus on avoinna tiistaisin ja torstaisin klo 9-14.

Seuraavat lehdet ilmestyvät 1.7., 15.7. ja 29.7.

Lassi Wallius kertoo elämästään ilmeikkäästi, välillä nau-rahtaen, toisinaan kosteuttakin löytyy silmäkulmasta. Onhan elämä koskettanut Walliusta jo nuorena monin tavoin.

Käskynkästä kiinni ja mukaan

Kun tätä kirjoitan keskiviikkoamuna, niin lukijamatkalaiset seisoskelevat – toivottavasti Värttilän rajanylityspaikalla matkalla Valamoon ja Kurkijoelle.

Kesä on matkojen ja tapahtumien kulta-aikaa. Aurinko ja lämpökin hellivät matkalaisia – tosin nyt varoitellaan myös runsaista hyttysparvista. Niihin varmaan matkalaiset saavat tutustua.

Moni järjestää kesäisen kalenterinsa itseään kiinnostavien tapahtumien mukaan. Ensi viikonloppu kokoa kulttuuripääkaupunki Turkuun tuhansia karjalaisia yhteisille kesäjuhlille. Elokuussa kokoontuvat hiitolaiset Poriin 6.-7.8. ja kurkijokelaiset Loimaalle 13.-14.8.

Nämä tapahtumat ovat monelle vuosittain toistuvia kesän kohokohtia. Löytävätkö myös uudet sukupolvet nämä yhteiset kokoontumiset. Eivät, jos heitä ei konkreettisesti ota käskynkästä kiinni ja tuo mukaan.

Kahtena edellisenä kesänä Pitäjäjuhlissa on kokeiltu lapsiparkkia päiväjuhlan aikana. Ohjelma on perustunut karjalaisiin lauluihin, leikkeihin ja askarteluihin. Ensimmäisenä vuonna lapsia oli 1, toisena 2, jospa nyt saisimme 4 vai uskaltaisimmeko odottaa enemmän.

Lapsiparkki on korvaamaton mahdollisuus tutustuttaa lapset hausalla tavalla karjalaiseen kulttuuriin. Toivottavasti tästä voisi tulla lasten odottama perinne. Mutta se vaatii, että otetaan lapset, lapsenlapset, lapsenlapsenlapset mukaan rattaissa, käskynkässä tai yhdessä autoillen.

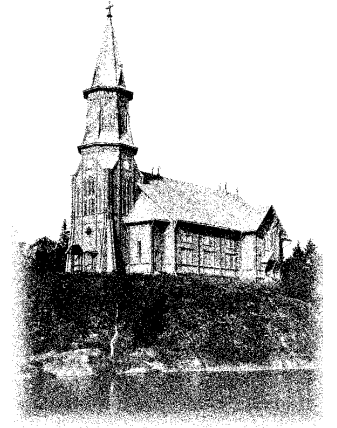
Nuorisotoimikunta suunnittelee pitäjäjuhlille omaa nurkkaansa, jossa tapahtuu heitä kiinnostavia asioita.

Tehdään pitäjäjuhlista sukupolvien kohtaamispaikka!

Helena Sulavuori

Hartaus helluntaiksi
12.6.2011

Väsyneiden tuuli

Kesäloma on talven pakertamisen jälkeen kuin suuri juhla, jota hartaasti odotan. Odotan, että jokin kaunis ja hyvä saa koskettaa, että ajatukset irtoavat arjesta. Odotan, että saan tulla itselleni tärkeiden ihmisten kanssa yhteen. Ja tuskin olisin suomalainen, ellen toivoisi lumen ja pimeän jälkeen aurinkoa ja lempeää kesätuulta.

Hyvyyden kosketus ja lepo on välttämätöntä, että jaksan eteenpäin. Sen, minkä talvi on kuluttanut ja maailma on ryöstänyt, täytyy saada uudistua. Kun itse on väsynyt ja kyllästynyt, voimia on voitava ammentaa itsensä ulkopuolelta. Kolhittuna tai vastatulessa ei välttämättä halua kuulla elämän ankaruudesta avautuvista henkisen kasvun mahdollisuuksista. Eniten silloin kaipaa lohdutusta ja rohkaisua. Sitä, että joku tulee vierelle.

Jeesus lupasi meille jäähyväispuheessaan, ettei hän jätä meitä yksin. Hän lupasi toisen auttajan, Pyhän Hengen. Helluntain Henki on lohdutuksen ja rohkaisun Henki. Tuo Henki näyttää suuntaa eteenpäin ja valaa voimaa ja luottamusta silloin, kun itse en enää jaksa. Lempeän kesätuulen tavoin sitä ei voi vangita, mutta se yllättää lahjana sen, joka pysähtyy ja malttaa.

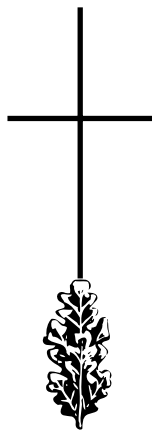
Kesällä kaikki kasvaa ja vähitellen kypsyy. Myös Henki tekee hedelmiä: rakkautta, iloa, rauhaa, kärsivällisyyttä, ystävällisyyttä, hyvyyttä, uskollisuutta, lempeyttä ja itsehillintää, kuten apostoli Paavali kirjoittaa. Hengen hedelmät kasvavat aivan tavallisen ihmisen elämässä, kaiken sen nääntymyksen, katkeruuden ja kyynisyydenkin keskellä. Sillä Hengen tavoin sen hedelmätkin ovat viime kädessä lahjaa. Silti voin itsekini ojentua niitä kohti, tarttua hyvään. Tarttua Jumalan ja ihmisten hyvyyteen.

Kesätuuli ja luonnon kauneus eivät vaadi mitään. Ne hoitavat ja uudistavat sitäkin, jolla ei ole mahdollisuutta kesälomaan. Helluntain Henki kutsuu lepäämään ja pysähtymään. Suuri luonnon ystävä Franciscus Assisilainen antoi jo satoja vuosia sitten neuvon: ”Missä on lepoa ja mietiskelyä, siellä ei ole huolta eikä harhailua.”

Tiina Reinikainen

Tiina Reinikainen on Pielisensuun seurakunnan kappalainen Joensuussa.

Kuolleita

Rakkaamme

Eino Ilmari JANTUNEN

* 17.12.1922 Kurkijoki
† 31.5.2011 Nastola

Hyvän ihmisen muisto
miten se mieltä lämmittää
miten aina sen soinnusta sieluun
sävel pieni soimaan jää.

Veljeä ja enoa rakkaudella muistaen
Kaarina ja Erkki
sisarusten lapset perheineen

Ystävällisenä kutsuna ilmoitamme, että siunaus toimitetaan 11.6.2011 klo 12.30 Nastolan siunauskappelissa, jonka jälkeen muistotilaisuus Ruuhijärven nuorisoseuran talolla.

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Jaakko Taitonen (pj.), Raija Laaksonen, Marjaliisa Laine, ja Leena Virtanen
Päätoimittaja: Helena Sulavuori
ja toimittajina kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja torstaisin klo 9–14
p. (02) 762 2551, 050-521 3336, toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 70 senttiä/mm + alv 23 %
Mustavalk. 50 senttiä/mm + alv 23 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 12 mennessä.

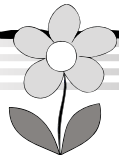
Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi..... 39 euroa
6 kk..... 23 euroa
Pohjoismaat 44 euroa
Muualle 52 euroa
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Y-tunnus 0204020-9
Sivunvalmistus:
Etusivupaja, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

Nimi-päivät

Kesäkuu

viikko 23

10 pe Seppo
11 la Impi, Immi
12 su Helluntaipäivä, Esko

viikko 24

13 ma Raili, Raila
14 ti Kielo, Pihla
15 ke Vieno, Moona, Viena
16 to Päivi, Päivikki, Päivä
17 pe Urho
18 la Tapio
19 su Pyhän kolminaisuuden päivä

viikko 25

20 ma Into
21 ti Kesäpäiväseisäus, Ahti, Ahto
22 ke Paula, Pauliina, Liina
23 to Aatu, Aatto, Aadolf
24 pe Johannes, Juhani, Juha, Jukka, Janne, Juho, Jani, Jussi, Juhana
25 la Juhannuspäivä, Suomen lipun päivä, Uuno
26 su Jorma, Jarmo, Jarkko, Jarno, Jere, Jeremias

viikko 26

27 ma Elviira, Elvi
28 ti Leo
29 ke Pekka, Petri, Petra, Petteri, Pietari, Pekko
30 to Päiviö, Päivö

Oi sie kaunis Karjalaisein

Oi sie kaunis Karjalaisein, maammoin maa, taattoin tanner.

Vieras on veräjillä, tanterilla tutuloilla.

Ei helky laulu, ei kaiu kannel.

Kujil kieli toinen kuuluu.

Keväimellä tuomet kukkii valkoisina vaahtoloina.

Linnut laulaa, käet kukkuu. Kaunis olet Karjalaisein. mielein kaiho täyttää, kaipaus syvänalas sykkii.

Anja

Kaipuu saa näkyä

KAIKKI KIVITYÖT

PALVELEMME
Ma - Pe 9 - 17

KIVICENTER

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 263

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Muistettavaa

Lauluilta Karjalatalo Toiviasella Su. 3.7.2011 klo 19. Kahvi- ja mehutarjoilu. Tervetuloa

Halloo Laukkasen perhe

- Muurari Iivari Laukkanen ja vaimonsa Sanni sekä Pentti-poika

He olivat Elisenvaaras- aivan lähinaapureita. Hyvät naapurit olivatkin. Pula-aikana jaoimme jopa ruokatavaroitamme, kun oli kaikesta pula. Iivari ja Sanni olivat kuuromykkiä, mutta kävivät aina iltaisin tiedustelemassa sotauutisia.

Pentin kanssa kävin kansakoulua. Väli rauhan aikana Sikiönmaellä ja toisen vuoden Isossakoulussa radan takana.

Heistä ei ole kuulunut mitään, olen tiedustellutkin takavuosina. Kotoa tuli ääkilähtö ja heidän oli määrä mennä Loimaalle.

1993 kävimme siellä kotikonnuilla. Meidän ko-

timme oli asuttu ja hyvin hoidettu. Oli haikaa mennä naapuria tervehtimään, kun ei ollut Iivari, Sanni ja Pentti talossa. Iivari on muurannut sen talon, joten hyvin oli säilynyt ja asuttuna.

Tämä kaikki tulee ikävöiden mieleen.

Olen menossa tyttäreni kera käymään siellä elokuun 28. päivänä kotiseutumatkalla.

Näitä muistelee

Laineen Raili ent. Kuitunen Muuramesta Laukkasen perheen tietoja voi kirjoittaa osoitteeseen: Luhatie 2, 40950 Muurame

10.6. Herra on minun valoni ja apuni, ketä minä pelkäisin? Herra on minun elämäni turva, ketä siis säikkyisin? Ps. 27:1

11.6. Minä annan teille uuden sydämen ja teidän sisimpäännne uuden hengen. Minä otan teidän rinnastanne kivisydämen pois ja annan tilalle elävän sydämen. Hes. 36:26

Virsi 112: Tule, Pyhä Henki, luoksemme ja täytä sinuun uskovien sydämet. Jo sytyt rakkautesi liekki palamaan ja liitä yhteen kaikki kielet, kaikki kansakunnat maan yhdessä uskossa Herraamme Jeesukseen Kristukseen. Halleluja, halleluja!

12.6. Jeesus sanoi: "Jos te rakastatte minua, te noudatatte minun käskyjäni. Minä käännyn Isän puoleen, ja hän antaa teille toisen puolustajan, joka on kanssanne ikuisesti. Tämä puolustaja on Totuuden Henki." Joh. 14:15-17

Virsi 117:2 Sinä olet Henki Herran, paras lahja Jeesuksen, jonka lupasi hän kerran ohjaajaksi omilleen, lunastuksen sinetti, toivon varma ankkuuri, Sanan vahva todistaja, lupauksen kirkastaja.

13.6. Pietari sanoi: "Kääntykää ja ottakaa itse kukin kaste Jeesuksen Kristuksen nimeen, jotta syntinne annettaisiin anteeksi. Silloin te saatte lahjaksi Pyhän Hengen." Ap. t. 2:38

14.6. Jeesus sanoi: "Ei kukaan voi tulla minun luokseni, ellei Isä, joka minut on lähettänyt, vedä häntä. Sen, joka tulee, minä herätän viimeisenä päivänä." Joh. 6:44

15.6. Jeesus sanoo: "Totisesti, totisesti: sillä, joka uskoo, on ikuinen elämä." Joh. 6:47

16.6. Kukaan, joka puhuu Jumalan Hengen valtaamana, ei voi sanoa: "Jeesus on kirottu." Kukaan ei myöskään voi sanoa: "Jeesus on Herra", muuten kuin Pyhän Hengen vaikutuksesta. 1 Kor. 12:3

17.6. Armolahjoja on monenlaisia, mutta Henki on sama. Myös palvelutehtäviä on monenlaisia, mutta Herra on sama. 1 Kor. 12:4-5

18.6. Kristus on niin kuin ihmisruumis, joka on yksi kokonaisuus mutta jossa on monta jäsentä; vaikka jäseniä on monta, ne kaikki yhdessä muodostavat yhden ruumiin. 1 Kor. 12:12

19.6. Jeesus sanoo: "Niin

kuin Isä on rakastanut minua, niin olen minä rakastanut teitä. Pysykää minun rakkaudessaani." Joh. 15:9

Virsi 180:1 Jeesus sanoi omillensa: Pysykää vain minussa, oikeassa viinipuussa elävinä oksina.

20.6. Ylistetty olkoon meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala ja Isä! Hän on siunannut meitä kaikella Hengen siunauksella, taivaallisilla aarteilla Kristuksessa. Ef. 1:3

21.6. Kaikkivaltiaista me emme voi tavoittaa. Hän on voimallinen, hänen on oikeus, hänen on vanhurskaus. Koskaan hän ei tuomitse väärin. Sen tähden ihmiset pelkäävät ja rakastavat häntä. Job 37:23-24

22.6. Pyrkikää rauhan sitein säilyttämään Hengen luoma ykseys. On vain yksi ruumis ja yksi Henki, niin kuin myös se toivo, johon teidät on kutsuttu, on yksi. Ef. 4:3-4

23.6. Jumala ei katso niihin, jotka itse pitävät itseään viisaana. Job 37:24

24.6. Hän on meidän Jumalamme ja me hänen laitumensa lampaat, joita hänen kätensä kaitsee. Ps. 95:7

25.6. Jumala on tehnyt teille hyvää, hän on antanut vettä taivaalta ja sadon ajallaan, hän on ravinnut teidät ja täyttänyt teidät ilolla. Ap. t. 14:17

Virsi 572:1 Taas kukkasilla kukkulat, oi Herra, kaikki vyötät ja laumat lukemattomat taas laitumilla syötät. Näin kaikki maa nyt iloisaan sinulle laulaa kiitosaan, julistaa kunniaasi.

26.6. Jeesus sanoo: "Kartta-kaa tarkoin kaikenlaista ahneutta. Ei kukaan voi rakentaa elämänsä omaisuuden varaan, vaikka sitä olisi kuinka paljon tahan-sa." Luuk. 12:15

Virsi 403:4 Ah, mitä turhuudessa me täällä kylvämme, on ajan rah-tusessa myös häviävä se. Vain Herran rauha pysyy, kun kaikki katoaa. Ken siitä lahjaa kysyy, ikuisen aarteen saa.

27.6. Jumala lunastaa minut, hän tempaa minut tuone-lan otteesta. Ps. 49:16

28.6. He luottavat rikkauteen-sa, kerskailevat suurella omaisuudellaan. Mutta henkeään ihminen ei voi lunastaa, ei hän voi käydä kauppaa Jumalan kanssa. Ps. 49:7-8

29.6. Tehän tunnette Herramme Jeesuksen Kristuksen armon: hän oli rikas mutta tuli köyhäksi teidän vuok-senne, jotta te rikastuisitte hänen köyhyydestään. 2 Kor. 8:9

30.6. Kun herään unesta, sinun läsnäolosi ravitsee minut. Ps. 17:15

In memoriam

Ritva Tillqvist os. Tattari
26.7.1942 - 30.4.2011

Ritva-siskon muistolle

Kauniin kevään koittaessa saapui meille omaisille yllättäen suruviesti. Ritva-siskomme oli saanut iäisyyskutsun 30.4. Oli melkein uskomatonta tämä uutinen, se mykisti meidät jokaisen, yksi sisko-sarjastamme oli poissa.

Sinä Ritva synnyit heinäkuuisena sunnuntaina 26. päivänä 1942 Hiitolan Nehvolassa.

Olimme saaneet palata ensimmäiseltä evakkomatkalta entiseen Karjalankotiimme. Sinua odotettiin ja isä-Simolla oli kiire saada sauna rakennetuksi entisen tuhoutuneen tilalle ennen syntymääsi. Sauna valmis-

tui ja neljäs tyttö syntyi perheeseemme.

Lapsuusvuodet Karjalassa, nuoruusvuodet Kullaalla ja pitkä työrupeama Lahden kaupungin palveluksessa, sekä sen jälkeen ansaitut eläkepäivät siellä.

Koti-Karjala ja karjalaisuus olivat Sinulle, Ritva tärkeitä asioita. Niin kuin muuttolinnut me Tattarin tytöt lähdimme aina tutuille lapsuuspoluille keväisin. Heti rajojen auettua 1991 teimme ensimmäisen matkamme. Nämä matkat ovat olleet vuosikausia elämän kohokohtia. Vietimme tunteiden täyttämiä hetkiä rakkaan kotikoivumme juurel-

Samanaikaisesti kun siskomme uurna Ritvan päivänä laskettiin Lahdessa maanpoveen viettivät siskot ja ystävät muistohetkeä Hiitolan Nehvolassa Ritvan syntymäsaunan paikalla.

Ritva kotikoivun juurella.

la. Jokainen tekemämme matka oli aina erilainen. Suunnitelmissa oli myöskin tämän kevään matka. Olihan se 20-vuotismatka, juhlatmatka omille juurille. Sinun kohdaltasi tämä jäi toteutumatta.

Matkamme muodostui ihan erilaiseksi, matka ilman Sinua, Ritva. Kuitenkin tunsimme, että olit mukana, vaikka olitkin saanut kutsun ikuiseen Karjalaan.

26.5. oleva Ritvan nimipäivä muodostui kuitenkin meille herkkiä hetkiä ja muistoja täynnä olevaksi päiväksi. Uurnasi laskettiin Lahdessa juuri nimipäivänäsi. Samaan aikaan mekin vietimme kotipihassamme muistohetkeäsi.

Muistohetken ajankohdan lähestyessä huomasimme siniseltä taivaalta pais-tavan auringon ympärille muodostuneen mielestämme harvinaisen auringon-

kehrän, joka sitten päivän kuluessa pikkuhiljaa vähitellen hävisi. Olit mukana.

Samaan aikaan kun uurnasi laskettiin, seisoi meitä siskoja, sukulaisia ja ystäviä synnyinsaunasi raunioilla viettämässä muistohetkeä. Kotipellon kukkasista kimp-pu, kynttilä palamassa, pieni Suomenlippu ja harmaa kotikoivusta pudonnut ristinmuotoinen oksa kumpareella. Samat laulut kuin Lahdessakin, lisänä mah-tava lintujen laulukonsertti, myös Arin tekemä muistolaulu tädilleen herkisti kaikkien mielen.

Sinä, Ritva lähdit yllättäen, yhteiset muistot täyttävät mielemme. Jokainen niistä saakoon kultaiset reunukset.

Lämmöllä muistamme Sinua ja yhteisiä vuosikymmeniä.

Siskosi

Kiertoajelu Kurkijokea Loimaalla

VUORISEN LIIKENNE

Kurkijoki-säätiö järjestää Vuorisen Liikenteen kanssa Kurkijoen pitäjäjuhlien aikaan lauantaina 13.8. klo 12. kiertoajelun lähiseudun Kurkijoki-aiheisissa sekä muissa kiinnostavissa tutustumiskohteissa. Retkelle kokoonnutaan Osuuspankin kohdalla (Loimaan Torin varrella) ja oppaana toimii kotiseutuneuvos Eino Vepsä.

Matkaan sisältyy:

Vierailu **Koulumuseossa** joka sijaitsee aivan kävelymatkan päässä tapaamispaikasta. Siellä museon perustaja Eino Vepsä kertoo vanhan ajan koulusta ja museon esineistä. Tämän jälkeen matka jatkuu Vuorisen Liikenteen linja-autolla **Sarren kotimuseoon**, jos-

sa museoisäntä Aslak Sarre johdattaa meidät kierrokselle museomaa-ilmaan tarunhoitoiseen ilmapiiriin. Tämän jälkeen matka jatkuu linja-autolla Vanhankirkon ohitse entisen Kanta-Loimaan kirkolle, jossa käydään **Karjalaan jääneiden Vainajien muistomerkin**

luona. Linja-automatka jatkuu edelleen Loimaan Kojonperään, jossa **Kurkijokimuseo** sijaitsee. Museo on saanut tunnustuksena toiminnastaan mittavaa tukea kurkijokelaisen perinteen vaalimiseksi ja siirtämiseksi. Museolla tutustumme laajaan Kurkijoki-aiheiseen

esineistöön museoprojektin vetäjän opastuksella. Paluumatkalla takaisin Loimaalle vietämme vielä hiljaisen hetken **Kurkijokelaisten evakoiden muistomerkillä**.

Pitäjäjuhlille palaamme n. klo 17.30, jolloin halukkaat ehtivät vielä ruokailemaan ennen varsinaisen juhlaohjelman alkua (sisäänkäynti ja ruokailu eivät sisälly retken hintaan). Paluumatkalla halukkaat voivat siis jäädä pois kyydistä Kesäjuhlien juhlapaikan kohdalla, jonka jälkeen paluu takaisin retken alkupisteeseen.

Kiertomatkan hinta on 34 eur/hlö.

Hintaan sisältyvät bus-sikuljetukset sekä sisään-pääsyt museoihin tarjottavineen.

Sitovat ilmoittautumiset 5.8.–12.8. välillä Vuorisen Liikenteelle. puh. (02) 762 7072. Retki toteutuu, jos osallistujia on vähintään 30.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Mikä on Suomen suurin tekojärvi?
2. Kenen viihteen veteraanin kotiseutu on Kiiminki?
3. Mikä on Suomen runsaslukuisin suurpeto?
4. Mistä maasta on lähtöisin kansantanssi masurkka?
5. Kuka kuningatar on haudattu Turun Tuomiokirkkoon?
6. Kuinka pitkä on Päijänteen tunneli?
7. Mikä alkuaine on useimpien eliöiden elämälle välttämätöntä?
8. Mikä on Suomen itäisin rannikkokunta?
9. Missä Raaseporin linna sijaitsee?
10. Minkä joen sivujoji Utsjoki on?

Karjalatalo Toiviainen on yksi tämän kesän kulttuurisuunnistuksen kohteista Huittisissa.

Terveiset Vampulasta

Virallisesti Vampulaa ei enää ole. Kuntaliitoksen seurauksena Vampula on yksi Huittisten eteläisistä kylistä. Kaikesta huolimatta meillä on oma identiteetti ja olemme edelleen vampulalaisia. Niinpä seuramme nimi pysyy Vampulan karjalaiset ry:nä.

Kuntaliitoksen myötä yhteistyö Huittisten karjalaisten kanssa tuli ajankohtaiseksi. Tästä konkreettinen esimerkki on Evakko-elokuvaprojekti. Muusta yhteistyötä neuvotellaan. Huittisten karjalaiset ovat enimmäkseen Pyhäjärveltä ja Sakkolasta ja ovat muuten mukavia ihmisiä.

Avoimet ovet Karjalatalo Toiviaisella

Toiviaisella on avoimet ovet sunnuntaina 12.6. kello 15–18. Esittelemme taloa ja paikalla on myös puffetti. Tervetuloa lähempää ja kauempaakin tutustumaan kulttuuritalo Toiviaiseen!

Ajo-ohje: Kantatie 41:ltä käännyttään Vähäjoentielle, jota ajetaan suoraan noin kilometri. Sen jälkeen käännyttään vasemmalle. Noin 50 metrin jälkeen käännyttään taas vasemmalle. 200 metrin päästä olet perillä. Loppumatkalla on opastus.

Kulttuuritoimi arvostaa toimintaamme karjalaisen perinteen säilyttäjänä, olemme saaneet heiltä taloudellista tukeakin. Huittisten kaupunki järjestää kulttuurikesän, johon kuuluu kulttuurisuunnistus. Kulttuuritoimi valitsi erääksi

kulttuurisuunnistuksen kohteeksi Karjalatalo Toivaisen. Tästä valinnasta olimme myönteisesti yllättyneitä.

teksti ja kuva:
Erkki Poutanen

”Suuri tulipalo Kurkijoella vuonna 1937”

Kommenttina Kurkijokelaisen numerossa 10/2011 olleeseen artikkeliin

Kuvattu suuri tulipalo Kurkijoen Lopotissa oli 2.5.1937. Tietoni perustuu Pertti Veikkolaiselta kuulemaani tapahtumaan, joka liittyi hänen äitinsä Aino Tiaisen ja isänsä Viljo Veikkolaisen vihkimiseen. Pertti Veikkolainen kertoi vuosi sitten: "Kun vanhempani oli vihitty Kurkijoen

kirkossa ja nuoripari sekä kirkossa ollut hääväki oli lähdössä häitä juhlimaan Alholle, tulikin mutka matkaan. Maamiesopistolla oli syttynyt tulipalo. Sen ohitse ei päästy pitkään aikaan ja hääjuhlat Alholla viivästyivät joltisenkin paljon."

Olen siitä pitäen yrittänyt löytää varmistusta ja juttua

tuosta tulipalosta. Todennäköisesti siitä on ainakin alueen sanomalehdissä kerrottu, ei vaan ole tullut esim. Kansalliskirjaston arkistossa nyt käytyä. Mutta tässähän se tuli. Aino ja Viljo Veikkolainen vihittiin 2.5.1937 Kurkijoella.

Tämä Aino Veikkolainen o.s. Tiainen oli muuten Kur-

kijokelainen -lehden tuottelias avustaja. Aino kirjoitti nimimerkillä "Latumäen Aino" - kotitilan nimi kun oli Latumäki. Aino elävät jutut ovat aukaisseet minulle paljon vanhempieni kotikylän elämää ja tapahtumia.

Ahti Kurri

90 v. pirtteä
Ester Ketola.

Ester Ketola 90 vuotta

Suvun vanhimman "pirtsa-kan" mummon / isomummon Ester Ketolan, o.s. Mettalo, (s.6.6.1921) 90 v. juhlapäivää vietettiin sunnuntaina 5.6. hänen entisellä kotitalallaan Pöytyän Ordenojalla Hannu ja Hilka Ketolan luona läheisten läsnä ollessa.

Ester-mummon sukuhaara on kasvanut kahdeksalla lapsella, 15 lastenlapsella ja 13 lastenlastenlapsella. He tervehtivät päivänsankaria iloisilla lauluesityksillä ja

mummon elämänvaiheita koskettavalla tietovisailulla. Pojista Matti oli laittanut äidin elämänvaiheet runon mittaan, jonka hän lausui päivänsankarille.

Ester Ketola syntyi Kurkijoella Anna (o.s. Kontulainen) ja Emil Metalon vanhimpana lapsena. Heidän perheeseensä syntyi viisi tyttöä Ester (s. 1921), Aini (s. 1922), Anna "Annikki" (s. 1923), Sohvi Maria "Maija" (s. 1925) ja Selma

(s.1926). Anna äiti kuoli 14.12.1926 Selman ollessa kahden viikon ikäinen. Äidin kuoleman jälkeen tyttäret joutuivat kasvateiksi eri puolille Suomea sukulaisten perheisiin.

Ester Ketola kasvoi Kurkijoen Mikrilässä Markkulan perheessä. Hän avioitui 25.7.1943 Kurkijoella Räihävaarassa syntyneen Oiva Ketolan (s.1922 k.1972) kanssa.

Sodan jälkeen kotipaikka

löytyi Pöytyän Ordenojalta, jossa he viljelivät Pitkäpelon tilaa.

Perheeseen syntyi lapset: Maija-Liisa (s. 1944) Martti (s. 1946- k. 2008), Matti (s.1947), Mauno (s.1948), Marja-Leena (s.1951), Hannu (s.1954), Ilkka (s.1957) ja Jorma (s.1958).

Oiva kuoli 1972, jonka jälkeen tilan hoitoa jatkoi pojista Hannu.

Ester muutti 1983 Riihikoskelle, jossa hän asuu edelleen yksikseen. Hän on pirtteä ja tiedonhaluinen seuraten tarkkaan maailman tapahtumia.

Mauno Ketola

ESTER ÄIDILLE 90-VUOTIAALLE

ESTER -ÄITI - sua kiittää lapset -
ikä 90 vuotta siksi harmaat jo hapsat.
Olet lapsena orpona vastuuta kantanut,
se elämän uskoa ja voimaa on antanut.

Sodan myrskyn melskeissä nuoruuden aikaan
sinä isäämme tutustuit - Ketolan Oivaan -
Teillä yhteinen taival silloin koitti,
rauha lopulta alkoi ja elämä voitti.

Evakkomatkan monet paikat varmaan,
näytti elämänkirjon valon ja harmaan.
Oma koti lopulta Pöytyälle tehtiin,
puutarha kukoisti, kasvit puhkesi lehtiin.

Asui talossa myöskin anoppi Miina,
siitä varmasti seurasi monikin piina.
Perhe kasvoi ja lapsia kahdeksan syntyi,
kukin taholleen muutti - elämä tyyntyi -

Oiva kuoli, jäit leskeksi todella varhain,
voiko vanhuuden aika olla näin parhain?
Kestit elämän tuomat ilot ja surut,
ammensit uskosta elämään parhaimmat murut
Tänään juhlimme päiväsi 90 -vuotta,
niistä vuosista ÄITI - emme kiitä sua suotta -

90 -vuotiaalle Ester äidille 6.6.2011.

Matti Ketola

Juhlapäivänä Pöytyällä läheisten piirittämänä.

1941

17.6. julistettiin yleinen liikekannallepano.

21.6. n. 45 000 lähellä rajaa asunutta määrättiin evakuoitavaksi

22.6. alkoi Saksan suurhyökkäys Neuvostoliittoon, operaatio Barbarossa.

25.6. Neuvostokoneet pommittivat 19 paikkakuntaa Suomessa. Sota alkaa.

26.6. Presidentti Risto Rytin radiopuhe. Sodanjulistus.

30.6. Karjalan armeija saa hyökkäyskäsken

JATKO SOTA

Jatkosota alkoi 70 vuotta sitten

Kesäkuu 1941 kääntyi kohti loppuaan, ilmassa leijuivat sodan tuulet. Jo huhtikuussa Suomen läpi Norjaan oli matkannut tuhansia saksalaisia sotilaita ja sotakalustoa. Kesäkuussa saksalaiset miinalaivat saapuivat Porkkalan edustalle ja loppukuusta Etelä-Suomen lentokentille laskeutuivat saksalaiset koneet. Kesä-

kuussa Rovaniemen seudulle oli keskitetty n. 40 000 saksalaista sotilasta.

Välirauhan aika oli Suomelle varustautumisen aikaa, sotaväkeä koulutettiin, nostoväestä nostettiin lisää miehiä palvelukseen ja hankittiin uutta kalustoa. Kun talvisota aloitettiin monin paikoin ”Malli Cajanderissa” paikka paikoin vailla

tarvittavaa aseistusta, niin jatkosotaan Suomi oli varustautunut. Puolustusvoimissa oli 475 000 miestä. Lisäksi pohjoisen Suomen puolustuksesta vastasivat saksalaiset ja itävaltalaiset joukot.

Puna-armeija oli keskitänyt joukkonsa etelään, joten sodan alkuvaihe oli melko tasavertainen.

Jatkosodan alkupäivänä pidetään 25.6. jolloin Neuvostoliiton koneet pommittivat mm. Turkua, Helsinkiä, Raumaa ja Forssaa sekä reilua kymmentä muuta paikkakuntaa. Tavoitteena oli tuhota Suomen ilmapuimat, mutta suurin tuho koitui siviileille, joita kuoli päivän pommituksissa reilut 100 ja haavoittui yli 500

henkilöä. Saipa Turun linnan pommitusvaurioita.

Pääministeri Jukka Rangell totesi radiopuheessaan Suomen olevan jälleen sodassa Neuvostoliiton kanssa. Seuraavana päivänä Presidentti Risto Ryti totesi Neuvostoliiton hyökkääjäksi.

Helena Sulavuori

Lähteet:

Jatkosodan historia 1-6, (1988)

Jari Leskinen, Antti Juutilainen: jatkosodan pikkujättiläinen (2005)

www.veteraaniperinto.fi

www.wikipedia.fi

Juhannus Karjalassa

Juhannus oli Karjalassa tärkeä vuotuisjuhla. Juhannuskokko on itäeurooppalainen ja Alpeilla tavattava ilmiö. Suomessa ei pelkästään karjalainen vaan itä-suomalainen tapa. Sen sijaan Länsi-Suomessa poltettiin helavalkeita ja Pohjanmaalla pääsiäisvalkeita.

Varsinkin Karjalankannaksella kokkoja rakennettiin monenlaisia: ootuskok-

ko, havukokko ja säärikokoksi rakennettu ukkokokko. Juhannuksena mentiin piirileikkiä ennen tanssien yleistymistä. Ennen sotia Juhannus oli myös suosittu hääpäivä.

Juhannuskoivut tuotiin koristamaan pihtipieliä. Kaikille rajakarjalaisille juhannuskoivut eivät kuuluneet juhannusperinteisiin, mutta yleisesti siirtokarja-

laiset toivat tavan Länsi-Suomeen.

Juhannuksena voi tehdä taikoja, jotka tähtäsivät naimaonneen tai karjaonneen.

Kurkijoella Linnavuori Lopotissa on ollut suosittu kokoontumispaikka, johon on koottu kokkokin.

Kurkijoen historiassa kerrotaan Juhannuksen vietosta seuraavasti: ”Juhannuskokolta ei kenenkään

sopinut olla poissa. Kokko paikaksi valittiin kylän korkein mäki – sellaisistahan ei Kurkijoella ollut puutetta. Kokko rakennettiin yhteisvoimin talkoilla ja sen sydämeiksi uhrattiin vanhan veneen puolikas. Kokkotulilla leikittiin rinkiä, paukuteltiin hiiliä kirveenhamaralla tai kivellä kalliota vasten kuten paimenet ja solmittiin lemmenkauppoja. Silloinen Juhannus oli idyllinen kesäyön juhla, jota ei vielä sirnantkan säksäts pilannut.”

Pitäjäjuhlissa 1987 Kurkijoen nimistöstä

Hellikki Mattlar lähetti lehtileikkeen, jossa oli osa professori Heikki Leskisen pitämästä puheesta Pitäjäjuhlilla 26.7.1987. Puhe käsittelee Kurkijoen nimistöä.

”Keneltäkään vanhalta kurkijokelaiselta ei ole jäänyt panematta merkille entisen kotipitäjämme vaara-loppuisten paikkojen runsaus; niitähän on kyliemekin joukossa peräti viisi (Elisenvaara, Haapavaara, Luhovaara, Marianvaara, Räihävaara). Yleisesti ei kuitenkaan tiedettäne, että vaara-nimien esiintymisvyöhyke alkaa etelässä juuri Kurkijoelta ja jatkuu pohjoista kohti levenevänä viuhkana Lappiin saakka.

Sana vaara ’mäki, vuori, tunturi’ on mitä todennäköisimmin lappalaisilta saatu laina. Selvästi lappalaislähtöisiä paikannimiä on Kurkijoen kihlakunnan alueella monia muitakin, kuten Jaakkiman Iijärvi (ii ’yö’), Parikkalan Jängän-salmi (jänkä ’suo, räme’), Hiitolan Kuoksjärvi (kuoksa ’vuoden ikäinen majavanpentu’) Jaakkiman Kuhkaa (kuukas, kukas ’pitkä’) sekä eri pitäjissä tavattavat Nivanimet (niva ’pieni koski, virtapaikka’).

Laatokan Karjalan pitkästä ortodoksisesta kaudesta on jäänyt runsaasti jälkiä sekä paikan- että henkilönimistöömme. Tässä mainitsen paikannimistä esimerk-

kinä vain kaikkien tuntemaan Vätikän, jonka varhaisin nimi on historian lähteiden mukaan ollut Artonpohja. Sinne on 1500-luvulla perustanut erakkoluostarin svjatik eli pyhittäjä Domka, ja venäjänkielisestä svjatsanasta on sitten koko kylä saanut uuden, suomeen mukautetun nimen Vätikkä.

Sukunimistöössämme on taas erityisen paljon kristillisperäisiä, kreikkalais-venäläis-karjalaisien ristimänimien muunnelmia. Niihin kuuluvat mm. Häkli, Lasonen, Riikonen, Sinkkonen, Tiippana, Timoska ja monet, monet muut.

Vanhat paikanimet avaavat jännittäviä näkymiä myös Laatokan Karjalan ja koko Suomen asutushistoriaan. mitä esimerkiksi kertookaan se, että eräiden luonnonpaikkoja kuvaavien nimien (mm. Tyrisevä, Letku, Kolu) levikki ulottuu katkeamattomana ketjuna Hämeestä ja satakunnasta Laatokan rannikolle, muttei näiden alueiden ulkopuolelle?

Toisaalta taas Laatokan ympäristössä esiintyy koko joukko sellaisia paikan-nimiä, joilla on tarkkoja vastineita vain Pohjois-Pohjanmaalla ja Peräpohjolaassa. Ainoa luonteva selitys näkyy olevan se, että muinaisella Karjalalla on ollut kiinteitä asutusyhteyksiä niin lähteen kuin pohjoiseenkin.”

Kurkijokelaisten Pitäjäjuhlalat 2011

Pitäjäjuhlalat pidetään elokuun toisena viikonloppuna 13.-14.8. Loimaan Yhteiskoululla. Pitäjäjuhlatuomikunta on valmistellut juhlaohjelmaa ja se alkaakin olla melko valmis.

Perinteiseen tapaan ruokahuollosta vastaavat Kurkijoen Martat. Käytännön

järjestelyistä ja osin myös ohjelmasta vastaavat tänä vuonna Kalakurjet yhdessä Kurkijoki-Säätiön kanssa.

Viime vuonna ensimmäistä kertaa oli tarjolla kiertoajelu Loimaan seudun Kurkijoki-kohteissa. Tänä vuonna kierrokseen on liitetty lisäksi Koulumu-

seo, jonka perustamisesta ja toiminnasta on aktiivisesti vastannut kotiseutuneuvos Eino Vepsä. Koulumuseosta löytyy myös kurkijokelaisia tavaroita.

Ilahduttavaa on ollut, että niin moni sukuyhteisö on havainnut Pitäjäjuhlalat oivalliseksi kokoontumis-

paikaksi. Tänäkin vuonna ainakin neljän suvun jäsenet kokoontuvat juhlien yhteydessä. Tilaa löytyy toki vielä useammillekin, jos jotkut vielä haluavat järjestää yhteisiä tapaamisia viikonloppun aikana. Jos haluat varat tiloja, ota yhteys toimitukseen.

Pitäjäjuhlatoimikunnan työtahti kiihtyy juhlien lähetessä. Vas. Martti Repo, Riitta Sainio, Martti Meskanen, Timo Rouhinen pj ja Leena Virtanen hiovat järjestelyitä, jotta kaikki sujuisi mutkattomasti.

Tapio Nikkari etsii haut

Mies hautalöytöjen takana on Tapio Nikkari Tampereelta. Kiinnostus alkoi Jaakkimassa sijainneiden omien isovanhempien hautojen etsimisestä ja on sittemmin laajentunut Kurkijoen hautausmaalle.

Mistä kiinnostuksesi on peräisin?

- Isovanhempani molemmilta puolilta on haudattu Jaakkiman hautausmaalle. Kysyin äidiltäni, missä kohtaa hänen vanhempinsa hautapaikka oli. Äitini muisti vain että – ”on mälle haudattu”. Jaakkimasta ei ollut hautapaikkakarttaa, vain ostettujen hautojen luettelo, jonka sain Mikkelin maakunta-arkistosta. Käydessäni hautausmaalla valokuvasin kaikki hautakivet, lähemmäs sata. Sijoitin ne hautapaikkakoodin perusteella hautapaikkaluetteloon, ja sillä perusteella pystyin piirtämään kartan ja paikallistamaan isovanhempieni hautapaikat.

Miten Kurkijoen hautausmaat tulivat mukaan?

- Kun olin ”hautausmaabisnekseen” ryhtynyt, kiinnostuin Kurkijoen matkalla

vuonna 2003 myös Kurkijoen hautausmaista. Kuvasin kaikki löytämäni kivet.

- Kävin sitten matkan jälkeen Mikkelin maakunta-arkistossa tutkimassa, mitä sieltä löytyy. Arkistosta löytyi ostettujen hautojen luettelo sekä keskimmaisesta että uudesta hautausmaasta. Lisäksi löytyi keskimmaisesta hautausmaan karttoja, jotka valokuvasin.

Keskimmaisesta hautausmaan luettelon kirjoitin puhtaaksi, uuden hautausmaan luettelo on vain valokuvina.

Vuonna 2004 kuvasin lisää löydettyjä hautakiviä. Kuvat ja luettelot ovat nettissä www.kurkijoki.fi -sivustolla.

Onko lähiomaisiasi haudattu kurkijoen hautausmaalle?

- Ei ole.

Mitä tapahtui Kurkijoen matkojen jälkeen?

- Sen jälkeen en ole tehnyt muuta kuin kerännyt hautojen valokuvia ja innostanut ihmisiä lähettämään kuvia minulle. Kaikki kuvat ja se mitä tiedetään on sijoitettu nettiin.

Mitä lukijamatkalla tapahtui toukokuussa?

- Oli hieno juttu, että sinä ja Riitta olitte kiinnostuneet tästä asiasta ja pääsimme suurella joukolla etsimään lisää hautoja.

- Löysimme peräti kolmisenkymmentä löytämätöntä hautamuistomerkkiä. Osa oli sammalikkoon ja maan ainekseen peittyneitä. Metrin metallipiikki oli oiva työkalu etsinnässä. Kaikki kivet valokuvattiin.

- Hautapaikkaluettelon mukaan löydetty haudat pystytään sijoittamaan hautapaikkakarttaan. Lisäksi tallensin gps-paikantimeen hautojen koordinaatit. Tiedot auttavat ihmisiä, jotka haluavat tulla etsimään omien jälkeläistensä hautoja. Lisäksi apuna käytettiin perinteisesti kompassia ja karttaa, jolla pystyttiin määrittämään käytävinjat.

- Löysimme myös hautapaikkoja, joissa oli vain reunakivet ympärillä. Nyt löydettyjen perusteella voidaan mahdollisesti määrittellä sellaistenkin hautojen omistajat.

Miten toivot jatkossa projektin etenevän?

- Keskimäinen hautausmaa pengottiin nyt aika tiheällä kammalla. Maakerroksen alle hautautuneita kiviä voi löytyä lisää, kun niitä osaa hakea oikeista paikoista. Muutama kivi jäi kääntämättä. Jos uusia löytyy, toivon saavani niistä tietoja.

- Uusi hautausmaa on

Helena Sulavuori

Ewald Kristian Relanderin hauta löytyi multakerroksen alta. Maanviljelysneuvos Ewald Relander oli presidentti Lauri Kristian Relanderin isä.

Tapio Nikkari vas. tutkii GPS:n koordinaatteja ja onko puun rungon alta löydetystä hautakivestä aikaisempia merkintöjä, Jouni Sulavuori puhdistaa ja lukee hautakiven tekstejä.

Maria Wilhelmiina Relanderin hautakivi oli kaatunut tai kaadettu ja maan kertynyt päälle toistakymmentä senttiä.

Ratamestari Selinin hautakivestä on sammat raavittu ja voimme lukea tekstin tarkasti.

Armi Hätönen puhdistaa rovasti Ado vieressä katselee Elsa Mäentaus.

toja

Kurkijoen keskimmaiselta hautausmaalta löytyneet hautakivet

Olsonin hautakiveä puhtaaksi,

Toukokuun lukijamatkalla kävimme Riitta Sainion ja Helena Sulavuoren johdattelimina joukolla etsimässä hautakiviä Kurkijoen keskimmaiselta hautausmaalta. Löysimme niitä 31 kappaletta.

Suurin osa kivistä on kaatunut, mutta useimmiten niin, että teksti on luettavissa sen jälkeen kun maata ja roskaa oli poistettu kiven pinnasta. Kivet valokuvattiin. Muutama kivi oli nurin päin, ja todettiin, että seuraavalla kerralla on syytä ottaa mukaan välineistöä, jonka avulla kiviä saadaan käännettyä ja mahdollisesti nostettua pystyyn. Maahan uppoava rautapiikki havaittiin hyödylliseksi multakeroksen peittämien kivien paikallistamisessa. Harja, vesikannu ja lapio on myös syytä ottaa mukaan.

Internetissä on www.kurkijoki.fi -sivuilla keskimmaisesta hautausmaan yleiskartta, jossa näkyy, kuinka Soskuanjoki eli Tuonelanjoki ympäröi hautausmaata. Samoilta sivuilta löytyy myös tarkemmat kartat, toinen alueista A–F ja toinen alueista G–P (alueista Q–T ei ole tarkkaa karttaa). Alueet on jaettu kahden hautarivin muodostamiin, käytävien erottamiin ”sarkoihin”, joita A-alueella on vierekkäin 14 kpl ja kapeilla J–L -alueilla vain yksi. Yleensä samassa rivissä on vierekkäin 16 kpl noin 1x2,5 metrin suuruisia hautapaikkoja; vasen rivi on numeroitu 1–16 ja oikea rivi 17–32.

Kurkijoki.fi -sivuilla on myös ostettujen hautojen luettelo, josta vainajan nimen perusteella voi hakea hautapaikan koodin. Esim. koodi B 6:10 tarkoittaa, että hautapaikka löytyy B-alueelta, kuudennesta sarasta ja kymmenentenä paikkana vasemmassa rivissä. Kartat ja luettelot on kopioitu valokuvaamalla Mikkelin maakunta-arkistosta vuonna 2003.

Oheisen kartan pohjan on Matti Sikiö tehnyt vuonna 1909. Olen selvittänyt siihen alueiden A–T sekä sarkojen 1–14 merkinnät. Alue A' on ylhäällä vasemmalla; se näkyy koko laajuudessaan netin yleiskartassa. Vasemmalta alhaalta löytyy pohjoista osoittava nuoli sekä mitta-asteikko, jonka perusteella olen vetänyt kartan keskelle 100 metrin janan. Ruumiskellari on alhaalla, suurin piirtein T-kirjaimen alapuolella. Oikeassa reunassa olevan käsinkirjoitetun tekstin mukaan alueiden M–P sarat 3–6 on rauhoitettu eikä niitä enää myydä. Karttaan on aikoinaan krusattu myydyt haudat.

Alla olevaan luetteloon on löydetty haudat nume-

roitu 1–47. Mukana ovat myös aikaisemmin löydetty. Järjestysnumeron jälkeen on ostohautaluettelossa oleva koodi, sen jälkeen hautakivestä löytyneet nimet sekä syntymä- ja kuolinvuodet. Lopuksi on ostohautaluettelosta saatu kylä ja ammatti. Järjestysnumerot on merkitty karttaan punaisella. Ne on sijoitettu karttaan ostohautaluettelossa olevan koodinsa perusteella, mutta on tietysti mahdollista, että kiveä on myöhemmin liikutteltu. Kaikkia hautoja ei löytynyt ostohautaluettelosta, ja niiden paikat on merkitty karttaan läheltä löytyneitten hautojen perusteella.

1. A' 7:10. Gummerus Kaarlo, piirieläinlääkäri, 1875–1928. Gummerus Ines Maria 1878–1938.
2. A' 9:12. Hämäläinen Jaakko 1870–1930. Pohji.
3. A 1:10. Eklund Knut Albert 1849–1928. Eklund Vilhelmiina 1853–1923. Rummunsuo. Tal.
4. A 2:03. Maunukka Juho 1858–1932. Otsanlahti. Its.
5. A 2:07. Maunukka Tuomas 1864–1917. Otsanlahti. Mökk. veli
6. Maunukka Anni 1887–1918.
7. A 2:07–08. Häyhä Anna 1819–1902.
8. A 4:29. Korjonen Ida, opettajatar, 1892–1918. Aromäki 11.

9. A 5:24. Kuosa Vilhelmiina 1870–1936. Kuosa Juhana 1855–1925. Luhovaara. Tal
10. A 5:30. A 6:16. Löyhkö Juhana Matinp. 1829–1903. Löyhkö Maria 1835–1896.
11. A 7:04. Häkli Katri o.s. Poutiainen, talonemäntä, 1853–1914. Häkli Juhana, talonisäntä, 1854–1920. Marianvaara 2. Tal.
12. B 5:25–26. Veijalainen Pekka 1858–1903. Veijalainen Anni o.s. Torikka 1858–1910.
13. B 6:10. Heinonen Helena 1841–1915. Heinonen Aleksandra o.s. Taskinen 1875–1925. Otsanlahti
14. B 6:22. Hämäläinen Ville 1877–1921. Hämäläinen Eva 1865–1923. Aromäki
15. B 9:02. Kontulainen Pekka –1935. Kontulainen Katri o.s. Hannonen –1907. Kontulainen Martti 1857–1936.
16. C 1:04. Korhonen Nikolai 1863–1919. Korhonen Helena o.s. Rouhiainen 1870–1936. Pohji. Tal.
17. C 5:05. Rantalainen Paavo 1848–1915. Rantalainen Maria. Ihojärvi. Tal.
18. C 5:13. Nyman Matti 1838–1916. Nyman Helena 1838–1916. Otsanlahti, Käkisalmi.
19. D 4:01–02. Korjonen Gabriel, kauppias, 1839–1910. Rahola.

Suurin osa kivistä on kaadettu, mutta pysytyssä olevan Emil Taitosen haudalla kukkivat esikot.

20. E 2:32, E 3:21. Ristolainen Susanna o.s. Könönen 1861–1925. Forsbacka Aina o.s. Ristolainen 1890–1926. Elisenvaara, Lumivaara.
21. Hannonen Rosa. Rahola. Kaupp. rva.
22. K 1:11. Lankinen Juho 1881–1929. Elisenvaara. Junamies.
23. M 1:07. Sonni Johannes 1902–1919. Sonni Aili 1918–1923. Mikrilä 12. Tal ja tal.tr.
24. M 1:10. Poutanen Heikki, (kirkon)palvelija, 1851–1920. Poutanen Riitta 1857–1925. Elli Riitta. Räihävaara 21. Tal.
25. M 1:19. Riikonen Toivo 1868–1920. Elisenvaara. Työm.
26. M 3:02. Kontulainen Juho 1862–1922. Soskua. Tal.
27. M 4:03? Mielonen Maria 1856–1911. Mielonen Heikki 1894?–1931? Korpisaari. Huttunen Maria, tal. Heikki Mielosen li.

28. N 3:28. Selin Karl, ratamestari, 1846–1923. Selin Maria Gustafva o.s. Degerman 1839–1928. Rahola.
29. Olsoni Adolf Emerik. Lääninrovasti. 1823–1897. Olsoni Maria Gustafva o.s. Gräsbeck 1826–1905.
30. N 4:23. Relander Evald Kristian. Mannviljelysneuvos. 1856–1926. Elisenvaara.
31. Relander Gertrud Maria o.s. Olsoni 1860–1898. Hiski: mv-koulun johtajan vo., Elisenvaara.
32. Relander Maria Wilhelmina o.s. Wahlberg 1822–1904. Hiski: kapalaisen leski.
33. N 5:11. Kosonen Aina o.s. Tulonen 1879–1926. Rahola. Nimismiehen vo.
34. O 1:13. Juvonen Eufemia Johanna o.s. Björklund 1884–1924. Rahola. Suutari Aron Juvosen vo.
35. O 1:24. Hartikainen Kalle. Elisenvaara. Ylikonduktööri.
36. O 2:05. Hartikainen Kaarlo Gunnar. Hartikainen Ester Maria 1912–1925. Hartikainen Yrjö 1903–1926. Elisenvaara. Ylikond. Hartikaisen lapsia.
37. O 3:09. Torvinen Heikki 1841–1931. Torvinen Maria 1872–1924. Ihojärvi. Tal.
38. P 3:14. Lind Gustaf Adolf. Rahola 18. Kirjanpit.
39. R 1:17. Rouhiainen Matti 1846–1923. Alho. Tal.
40. R 1:23. Tirri Kalle 1970–1930. Hiitola. Ent. tal.
41. S 2:17. Tukia Simo 1853–1924. Rahola. Tal.
42. S 2:28. Forsbacka Antti Anders. Räihävaara.
43. S S.13. Markkula Mikko 1857–1930. Otsanlahti. Tal.
44. T 1:22. Taitonen Eemil 1882–1930. Elisenvaara. Tal.
45. T 1:25. Taitonen Antti 1857–1929. Taitonen Maria Lovisa 1860–1925. Elisenvaara.
46. Granö Anders, bonden, 1839–1898. Granö Selma o.s. Lindfors 1879–1908. Kiveä ei löytynyt, siitä on kuva netissä.
47. Kivistä on laatta pois. Lähellä No 21:tä.

Tapio Nikkari

Saunan lauteet

Olin kevätkesällä viettämässä viikonloppua maatalossa, siellä oli hieman sukua perheelleni. Isäntä lämmitti saunan lauantai-iltana, kuten sielläkin on tapana. Miehet ensiksi saunaan, kuten tapana oli ollut. Katselin epäillen lauteita, jotka olivat jo kauan olleet käytössä ja jonkin verran jo vahvistetut tukirimoilla.

Miesten saunomisen jälkeen oli naisten vuoro. Emännän tultua saunasta sain häneltä toivomuksen, että voisinko tehdä heille uudet lauteet jonain viikonloppuna. Ehkä talosta sen verran puutavaraa löytyy, että saa lauteet kootuksi. Vanhat olivat jo vaaralliset, jos lauteille menee useampia henkilöitä näin kesäaikana. Lupauduin – jopa

talkootyönä ilman mitään palkkaakin, jos aineet talosta löytyvät.

Jo samana iltana katseltiin talon lauta- ja lankkuvarastoja. Sieltä löytyikin muutama leveä lankku, joiden mitta riitti lauteiksi. Rungoksi löytyi nelosen pii-rua ja lisäksi kakkosnelosia, sekä vähän ohuempaaakin lautta.

Siinä illan mittaan tiedustelin, minkä mallisia isäntä oli ajatellut uusista lauteista. ”Sinähän olet niitä niin usein pykännyt, etten osaa niiden mallista mitään sanoa. Tee sellaiset kuin näistä aineista saat.”

Talon vävy halusi erään seikan otettavaksi huomioon. Odotimme kiinnostuneena, mitä hänellä oli sanottavaa. ”Tee istuin niin

pienellä raolla, etteivät pallit valu rakoon. Se voi olla vaarallista, jos tulee äkkilähtö kovasta löylystä – voi käydä hullusti niiden jäädessä lauteiden rakoon!” Entisissä oli neljän sentin raot istuimella. Lupasin harkita asiaa.

Pyhäaamuna purettiin vanhat lauteet ja kokoilin uusia hahmolleen muutamilla nauloilla, sillä talosta löytyi vain lyhyitä nauloja. Niistäkin oli useimmat vääriä, jo kerran käytettyjä, kaikki ruosteessa. Uudet lauteet kestivät kunnialla, sillä työmaaltani oli ”jäänyt sattumalta” pitempiä nauloja taskuuni. Isännän hankkimat uudet naulat olivat vieläkin liian lyhyitä. Istuimessa oli parin sentin rako, joka tyydytti isäntää ja vävyä. Talon naisiltahan ei

tietenkään kysytty mitään.

Parin viikon kuluttua talon emäntä ihmetteli minulle sitä miten takamus kuttia lauteilla istuessa. Isäntä kuunteli vaiteliaana ja veteli pitkiä savuja tupakastaan.

Sitten kun mentiin miehissä saunaan isäntä kertoi li sivelleen uudet lauteet kyllästysaineella.

”Et kai sentään päältäkin päin?”

”No, kai sitä tuli päällekin hieman sutia puhdistettaessa.”

”Pese nyt helkutissa jollain pesuaineella ja juuriharjalla, ettei tule pahoja seurauksia.”

Isäntä jäikin saunaan ”jälkipesulle”. Mutta naisilla oli pyyhe istuimelle saunaan mennessä. Eikä takamus enää kutissut. Varma on aina varmaa.

Kaikki olivat tyytyväisiä uusiin lauteisiin.

Aku muisteli

Perinne eläväksi museossa?

Mitä elävää voi olla museossa? Eikö museo olekaan paikka, jonne on säilötty tavaroita, joista puuttuu USB-liitin ja Bluetooth? Perinteethän ovat kummallisia tapoja, joiden syytä kukaan ei enää muista, eikä niin?

Suuri osa museoiden esineistä on ajalta, jolloin ihmisillä oli vain vähän tavaroita verrattuna nykypäivään. Jokainen esine on ollut tarpeellinen ja usein myös kauniisti tehty. Jokaisella esineellä on ollut oma tehtävänsä, jokainen esine on auttanut ja ilahduttanut ihmisiä päivittäisessä työssä. Vanhat esineet ovat täynnä oivalluksia ja ideoita.

Perinteet ja perinteiset esineet ovat syntyneet oivalluksista ja malleista, jotka monet sukupolvet ovat huomanneet hyviksi

ja käyttökelpoisiksi. Ihmiset ovat muokanneet niitä aina aikaansa sopiviksi. Sama on mahdollista tänäänkin. Neulakintaat ovat yhä lämpimät talvipakkasilla, mutta miksei samalla tekniikalla voisi tehdä myös kännykäsukkaa, iltalaukkua tai säärystimiä? Jos sellola voi soittaa heviä, miksei sähkökanteleella rokkia? Olennaista on, että taidot säilyvät.

Perinteen voi tappaa paitasi unohtamalla sen myös noudattamalla sitä kaavamaisesti. Jos asiat vain tehdään niin kuin on aina ennenkin tehty, helposti unohdetaan, miksi niin on tehty. Perinne kadottaa tarkoituksensa. Kopiaaminen on ulkokohtaista eikä lopputulos tunnu omalta. Mutta niin kauan kuin karjalan-

piirakoita, tai mitä tahansa, on niin monenlaisia kuin on tekijöitäkin, on toivoa perinteen säilymisestä elävänä.

Museossa aikaisemmat oivallukset ja luovuus ovat tallessa. Ne ovat elävää perinnettä, jota museot säilyttävät. Tarvitaan vain rohkeita ihmisiä, jotka haluavat käyttää vanhaa uuden siemenenä. Siten perinne elää muutenkin kuin museossa.

*Niina Lehmusjärvi
projektipäällikkö
Perinne eläväksi -hanke*

Pertti Kavén :

SOTALAPSET Toiveet ja todellisuus

Lastensiirrot – humanitaarista apua vai politiikkaa?

Valtion tiedotuslaitos kielsi ulkopoliittisista syistä jyrkästi lastensiirtojen arvostelun tammikuussa 1942. Samaan aikaan se teki vanhempien suuntaan voimakasta propagandatyötä lastensiirtojen puolesta. Tavoitteena oli, että mahdollisimman moni lapsi siirtyisi Ruotsiin ja näin helpottaisi tilannetta Suomessa. Kun ei-toivotut seuraamukset sodan jälkeen nousivat esiin, syntyi erikoinen tilanne: niin päättäjät ja poliitikot kuin perheetkin halusivat vaieta asiasta.

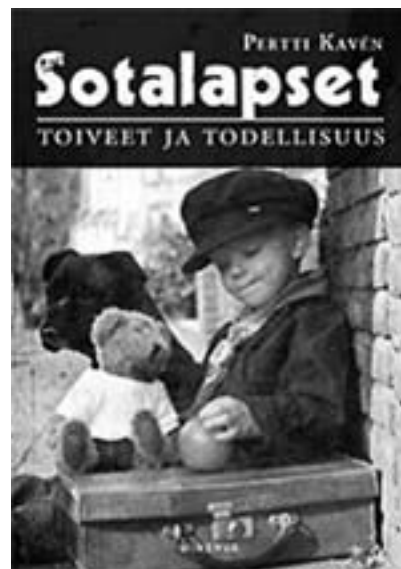
Lastensiirrot tapahtuivat Ruotsin aloitteesta, ja

ne on perinteisesti mielletty puhtaasti humanitaariseksi avustustyöksi. Yksi tämän kirjan tavoitteista on muodostaa kokonaiskuva asiasta ja nostaa humanitaaristen tekijöiden rinnalle myös poliittiset taustatekijät. Lapset olivat politiikan pelinappuloita sekä sodan aikana että sen jälkeen.

Uusimman tiedon valossa Kavén kuvaa kirjassaan lastensiirtojen kahta tasoa samanaikaisesti ja rinnan: ylätasoa, jossa päätöksenteko ja johtaminen tapahtuivat sekä yksittäisen perheen ja sotalapsen tasoa, jossa koettiin niin eron ikävä ja tuska kuin Ruotsista paluun vai-

keudet.

Pertti Kavén oli itsekin sotalapsi. Hän on toiminut vuosia aktiivisesti paikallisissa ja valtakunnallisissa sotalapsijärjestöissä sekä tehnyt aihepiiriin liittyvää tutkimusta. Syksyllä 2010 hän on julkaissut Helsingin yliopistossa sotalapsia käsittelevän väitöskirjan *Humanitaarisuuden varjossa*.

Karjalaiset Kesäjuhlat Turussa 17.-19.6.2011 Kulttuurien kohtaamisia

Turku on Euroopan kulttuuripääkaupunki vuonna 2011. Euroopan katseet kääntyvät kohti pohjoista Itämeren kesäkuussa, kun karjalaisilla kesäjuhlilla tuodaan esille karjalaisuuden tuhatvuotista merkitystä Itämeren alueen kulttuurien kehitykselle.

Kulttuurit kohtasivat, kun siirtoväki saapui Varsinais-Suomeen. Monenlaisia törmäyksiä koettiin, kunnes karjalaiset löysivät oman paikkansa uusilta kotiseuduilta.

Suomi monikulttuuristuu kovaa vauhtia ja kulttuurit kohtaavat tässäkin mielessä.

Karjalaisilla on kokemusiansa pohjalta paljon annettavaa uussuomalaisille.

Kesäjuhlien ohjelma:

Perjantai 17.6.

11 Kesäjuhlaseminaari aiheena Suomenlahden vanhat valtakaupungit, Turun suomenkielinen työväenopisto, Kaskenkatu 5
19 Musiikinäytelmä Karjalaisuus saapuu Varsinais-Suomeen, kansantanssiryhmä Veijarit ja Riijarit, T-talo, Vanha Hämeentie 29

20 Karjalainen klubi-ilta, Linnateatteri, Linnankatu 31

Lauantai 18.6.

9-18 Karjalainen tori, Kupittaa jäähalli, Hippoksentie 2
9-18 Pitäjä- ja sukuseurojen näyttely, Kupittaa jäähalli, Hippoksentie 2
10 Käsityönäyttelyn avajaiset ja Kuolemajärven kansallispuvun ensiesittely
10-18 Käsityönäyttely, Turun konserttitalo, Aninkaistenkatu 9
10 Piirakkakisa ja VIP-kisa, Aninkaisten

ammatti-instituutti, Aninkaistenkatu 7
11 Kuorokavalkadi, Turun konserttitalo, Aninkaistenkatu 9
10 Kyykkäkisa, Kupittaa pesäpallostadionin alue
11 Karjalan maraton ja Karjalan minimaraton, Kupittaa alue, Pyhän Henrikin aukio
12-15 Ruokailu, Kupittaa jäähalli, Hippoksentie 2
15 Karjalaisten kesäjuhlien

avajaiset, Kupittaa jäähalli, Hippoksentie 2
18 Vigilia, Pyhän Aleksandran kirkko, Yliopistonkatu 19
18 Iltakirkko, Turun Tuomiokirkko
18.30 Kansantanssikonsertti, Turun konserttitalo, Aninkaistenkatu 9
19.30 Konsertti, Viipurin Lauluveikot, Turun Tuomiokirkko
20 Juhlatanssit, Heili Karjalasta vaikka tanssien, Turun VPK:n talo, Eerikinkatu 5
21 Karjalainen klubi-ilta, Linnateatteri, Linnankatu 31
Lasten ohjelmaa
12-17 Työpajoja, Vasarmäen koulu, Lehmustie 7
14-16 Kansantanssipiknik Kupittaa puistossa
19.30-21 Vunukoiden illanvietto, Vasarmäen koulu, Lehmustie 7

21-23 Disko, Vasarmäen koulu, Lehmustie 7

Sunnuntai 19.6.

9 Seppeleen lasku Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä, Hautausmaantie 21
8.30-9.30 Ylösnousemuskappeli avoinna
9-15 Karjalainen tori, Kupittaa jäähalli, Hippoksentie 2
9-15 Pitäjä- ja sukuseurojen näyttely, Kupittaa jäähalli, Hippoksentie 2
10 Liturgia, Pyhän Aleksandran kirkko, Yliopistonkatu 19
10 Messu, Turun Tuomiokirkko
11.30 lippukulkueen järjestäytyminen, Kaupatori
12 Lippukulkue lähtee kohti juhlapaikkaa
11.30-15 Ruokailu, Jäähalli, Hippoksentie 2
15 Päiväjuhla, Veritas Stadion, Blomberginaukio

Vanhoja kuvia arkistosta

Hyvät Kurkijokelaiset!

Lähetän tässä teille kuvan, joka on otettu kotipihallani Kurkijoen Pohjiin kylässä Heikki ja Maria Lankisen ja Viljo ja Alina Lankisen pihalla. Vuosi oli ehkä 1942. Vanhempamme olivat Viljo ja Alina Lankinen (os.

Laukkanen).

Kuvassa ovat Eero Henrik Lankinen (s. 15.9.1934, k. 6.5.1988), Meeri Teller-vo Laitinen (os. Lankinen, s. 15.6.1936), Eevi Marjatta Nyman (os. Lankinen, s. 24.8.1937) ja Veikko Antero

Lankinen (s. 4.8.1941).

Kuvasta puuttuvat kaksi nuorempaa sisarusta Lauri ja Marja-Liisa.

Kuvan lähetti Eevi Nyman Vantaalta.

Tässä kuvia viime vuosisadan alkukymmeniltä, ehkä 1930-luvun alusta. Onkohan Aira Samulin ollut tämän linjurin kyydissä? Paljon ovat autojen mallit muuttuneet noista ajoista, mutta niin ovat muutkin asiat, koneet ja jopa valtakunnan rajat. Varpakylän ja Suojärven aseman väli oli noin 20 km.

Suojärvi oli pakkoluovutetun Karjalan laajin ja itäisin pitäjä, jonka koko oli peräti 3474 km² eli yli kuusi kertaa Kurkijokea suurempi. Pitäjän suurin pituus oli 100 km ja lev. 60 km. Rautatie toi 1920-luvulla suuren muutoksen pitäjän oloihin, kun puutavara sahoilta alkoi kulkea raiteilla ja ruukit saivat malmin maailmalle. Pitäjän asukkaista oli 1935 teollisuuden palveluksessa noin 45 %, joka on sen aikaista maalaispitäjää ajatellen suuri luku. Kuvat lähetti Eino Vepsä.

Haasteltiin ja päätettiin

Kouluyhteistyötä yli rajojen

Äitini kävi Elisenvaaran Yhteiskoulua oikeassa Elisenvaarassa, itse kävin saman koulun Kyrössä. Se oli myös lastemme opinahjo. Kaiken lisäksi työskentelin siellä kaksikymmentä vuotta, ei siis ihme, että edelleen seuran mielenkiinnolla miten koulun karjalaisia juuria vaalitaan.

Kyrössä toimii samoissa tiloissa kaksi koulua, Elisenvaaran koulu (peruskoulu) ja Elisenvaaran lukio.

Vuonna 1989 koulunmällä harjoiteltiin ja esitettiin Evakko-ooppera, joka kertoi koulun syntytarinan ja evakkomatkan Viitasaaren kautta Kyröön. Käsikirjoitus ja toteutus tehtiin omin voimin. Tällä esityksellä osoitettiin, että koulussa liikutetaan puna-mustin väreihin puna-keltaisen rinnalla.

Vuonna 1997 koulun täyttäessä 70 vuotta kutsuttiin juhluvieraiksi Kurkijoen kirkonkylän eli Lopotin koulun oppilaita ja opettajineen. Silloin ajateltiin tätä vierailua ystävyyskouluidean päänavaukseksi, mutta jatkoa ei saatu aikaiseksi.

Bussilastillinen Elisenvaaran koulun ystäviä, siellä työskenteleviä tai työskennelleitä teki 80-vuotisjuhlamatkan Karjalaan. Silloin tutustuttiin mm Suohovin kouluun ja sen opettajiin Elisenvaarassa. Silloinkin puhuttiin vuorovaikutuksista ja yhteisestä kasvu-
alustasta.

Asia alkoi todella edetä vasta viime kesänä, kun myös Kurkijoki-säätiö otti asian konkreettisesti omakseen ja taas käytiin keskus-
telemassa Suohovin koulul-

la ja vietiin terveisiä Elisenvaaran koululta Kyröstä.

Syksyllä lukion rehtori lähetti Suohovin koululle kutsun saapua vierailulle Kyröön. Nyt sielläkin oli innostuneita. Vierailu toteutui 9.-13. toukokuuta. Mukana olivat koulun rehtorin lisäksi kuusi oppilasta ja yksi opettaja. Oppilaat majoittuivat perheisiin, ja Kurkijoki-säätiö vastasi aikuisten majoituskuluista.

Elisenvaaranalaiset tutustuivat suomalaiseen kouluun ja heille esiteltiin myös ympäristöä. Vierailu sujui kaikin puolin hyvin. Toivon, että näiden kahden Elisenvaaran koulun välille tulisi jatkuva ystävyyside ja toiminta löytäisi molemmille sopivat muodot.

Pirkko Riikonen, Pöytyä

Kurkijoki-Säätiön hallituksen varapuheenjohtaja ja museotoimikunnan ja lukijamatkatoimikunnan jäsen.

Olen syntynyt Kurkijoen Otsanlahdella. Isäni on Heikki Tirri, suntion poika ja äitini Katri os Siira oli kotoisin Savilta. Mieheni Pekka on myös syntynyt Otsanlahdella. Hänen molemmat vanhempansakin ovat Otsanlahdelta.

Niinpä meidän Varsinais-Suomessa syntyneet lapsemmekin ovat ohtalahtelaisia.

Pirkko Riikonen lukijamatkan matkanjohtajana Vätikässä kesällä 2010 hoitamassa mehutarjoilua.

Lumivaarassa on edelleen kirkko

Lumivaaran seurakunta oli Kurkijoen naapurikunta. Se oli lohkaistu Jaakkimasta. Itsenäinen seurakunta aloitti toimintansa vuoden 1932 alusta. Kirkon saamiseksi aloitettiin toimenpiteet samoihin aikoihin. Rakentaminen viivästy rakennuspaikkariitojen takia. Ilmari Launin piirustusten mukaan kirkko rakennettiin ja vihittiin käyttöön 7.7.1935. Alttaritaulun, joka esittää Kristuksen kirkastamista, maalasivat Ilmari ja Seppo Launis.

Välirauhan aikana venäläiset olivat rikkoneet alttarin, poistaneet penkit ja tehneet kirkosta tanssi- paikan. Asemasodan aikana

kirkko korjattiin ja vihittiin uudelleen käyttöön. Kotiseutumatkoihin alettua kirkko löytyi jälleen varastoksi muutettuna, alttari ja penkit poistettuna.

Vuonna 1992 heinäkuun viidentenä päivänä pidettiin jumalanpalvelus kirkossa. Samalla paljastettiin kirkon vieressä oleva sankarihautausalueen muistomerkki. Juhlan kunniaksi pystytettiin lipputanko, jonka venäläiset pian katkaisivat. Varsinaisen hautausmaa on jonkin verran kauempana kirkosta. Se on edelleen venäläisten käytössä. Vuonna 1995 paljastettiin muistokivi suomalaisten vainajien muistoksi. Nykyään kirkon ikkunat

on rikottu, ja lattia on osittain purettu. Alttaritaulu on paikallaan, mutta se on kosteuden takia tummunut. Eräällä matkalla huomasimme pääskysen tehneen pesän alttaritaulun päälle.

Kotiseutumatkoihin kohotia ovat usein kirkossa laulettu suvivirsi, kirkonkellojen soitto ja hiljainen hetki sankarihaudalla muistomerkkin vieressä.

Erkki Poutanen

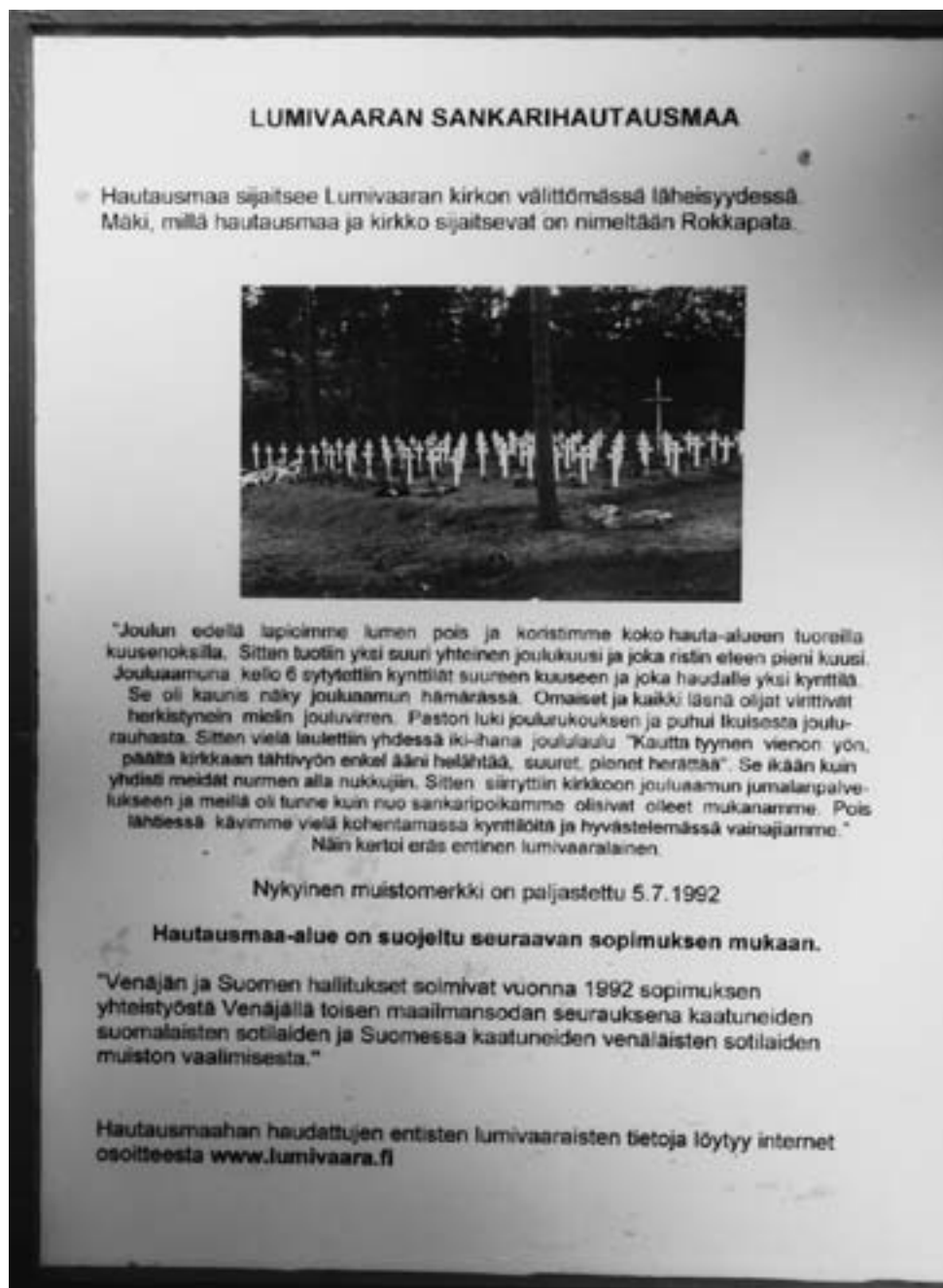
Korjaus: Kurkijokelainen 10-2011 lehdessä oli kuva, jossa kotiseutumatkailijat lauloivat suvivirttä Lumivaaran kirkossa, ei Lumijoen kirkossa, niin kuin tekstissä mainittiin.

Kirkon alttaritaulu on alkuperäinen.

Kirkonkellossa lukee Lumivaaran seurakunta v. 1934 ja koamesti sen sointi kaikuu edelleen.

Sankarivainajien muistomerkki kirkon edessä. Merkillä on pieni risti jokaisen sankarivainajan muistoksi.

Lumivaaran kirkko vuonna 2008.

Jatkoa sivulta 1

Kurkijokelaisia kurssilla oli mukana Lassi Walliuksen lisäksi mm. Reino Mielonen Oksentiinmäestä, Oiva Kosonen Lopotista, Onni? Nokelainen Kuuppalasta, Lauri Tirri ja Heikki Heinonen Rummunsuolta, lisäksi oli Lattu, oletettavasti Hiitolasta, kurssin paras oppilas oli Puputti Hiitolasta Kuhkan saaresta.

- Kurssipaikka sijaitsi Käkisalmeista n. 10 km pohjoiseen päin liki Laatokan rantaa synkässä kuusikossa entisessä Merivartioston Murikan kasarmissa

- Kurssin ”pomona” oli luutnantti Ahokas, joka oli kotoisin kannakselta ihan rajan pinnasta. Hän oli vanhempi mies, maanviljelijä, joka vapaaehtoisesti oli tullut pitämään kurssia. Yllään hänellä oli vanhanaikainen suojeluskuntamallinen takki. Hän oli todellinen nuorisokasvattaja, osasi kohdata nuoret juuri oikealla tavalla. – ei ollut lööperi, muttei liian tiukkakaan.

Koulutusupseerina oli ratsuväen luutnantti Airola Ylistarosta. Hänen saapapaansa ja kannuksensa kiilsivät aina. Poikien piti ne aina jynssätä – minun ei koskaan tarvinnut, muut pojat joutuivat niihin hommiin, Wallius naureskelee. Airola oli suuren talon poika, vanhemmat olivat jo kuolleet ja setämiehet pitivät taloa. Myöhemmin, kun Ylistarossa oli kurkijokelaisia evakkoja, niin kertoivat, että talossa oli pari-kolme setämiestä ja entinen ratsuväen luutnantti siviiliin joutuessaan pääsi setien kanssa sonnan ajoon, eivätkä saapaat enää kiiltäneet.

- Myös ilmansuojelukurssilta olin kaksi viikkoa poissa paiseiden takia. Olin Huuhanmäen sotilassairaalaissa ja sain niin paljon piikkejä, ettei ole sen jälkeen tullut paiseita, Wallius toteaa naureskellen.

Kurssilta kivääri kotiin

Kun kurssi loppui, kurssilaisille annettiin kivääri kotiin.

- Oli paljon juttuja desanteista, vaikkei niitä lähellemme kuulemma oltu tiputettu.

Maatalon työt odottivat kurssilta palaaajaa, kunnes taas sairaus iski.

- Sairaus iski keltataudin muodossa, olin siitä toipumassa Elisenvaaran suurpommituksen aikana. Pommituspäivänä loukuttettiin pellavia. Meille asti ei näkynyt kovin montaa konetta.

Kesällä sodasta lomalakävijät sanoivat: - Ei Suur-Suomi unelmasta tule mitään. Mutta heidän sanojaan ei täysin uskottu, mies muistelee ja alkaa kertomuksessaan jo valmistautua evakkoon lähtöön.

Lusikoita veistellessä on aikaa muistella.

Helena Sulavuori

Kurkijokelaista historiaa tarjoushintaan

KURKIJOKI
KUVAT KERTOVAT

5 €

KURKIJOKI
SODASTA EVAKKOON

5 €

Nouda tai tilaa Kurkijokelaisen toimistosta

Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
Puh. (02) 762 2551, 050-521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Pekka Kyytisen POSTIKORTIT

Talvikuvia: • Pieni hiihtäjä • Joulupuu • Rekiäjelu
Kesäkuvat: • Kevätkirkko • Kesänuotalla • Aitan ovella
• Rantavaja Laatokalla • Elopellolla

Hinta 1 €/kpl
+ postituskulut
Tilaa
toimituksesta

60 Kurkijokelainen VUOTTA SITTEN...

Mennyt juhannusaatto

Juhannusaatto on. Savuaa juhlasauna, isä sen rapulla istuu ja lehtiä lukee – Pesty on lattiat. Puhtaat, tuoksuvat palkit naiset riepumattojen väreihin pukee.

Karjalan piiraat ja vehnäset vuorollansa uunista lämpimät, tuoksuvat terveiset tuovat. Kiiltäväkylkinen pannu hellalla nauraa: kohta ne varmaan juhannuskahvia juovat.

Haasta on vedetty, latvat viistäen maata, koivut suorat, sorjat ja valkeakuoriset. Portaan pielissä antaa ne ritvaista kättä, niitäpä lempien katsovat vanhat ja nuoret.

Tuvan takana nurmella palloa lyöden vartovat lapsoset saunaa ja

puhdasta paitaa... Alenee aurinko. Vinoin, lämpimin sätein punaa se tuvan seinää ja tuomea, raitaa.

Lemuaa angervo. Hehkuu apilaspelto, parhaiksi puhkesi valkea ruusukin kukkaan. Siitä ne illalla kokolle mennessänsä kauniin kukkasen taittavat rintaan ja tukkaan.

Juhannusaatto on. Karjankellojen soitto seestää lypsäjän laulua lehmihaassa. Sitten, kun löylyt on lyöty, jo kokkokin hulmuu, - mieli on juhannusvireessä riemukkaassa.

Hilja Toiviainen

Kurkijokelainen N:o 24 – 1951, lauantainen kesäkuun 23. päivänä.

TAAS SAATAVISSA

Erkki Rahkola & Carl-Fredrik Geust:

Valettu Elisenvaaran pommitus

Evakkohelvetti 20. kesäkuuta 1944
Ajatus Kirjat

Kovat kannet, 17 liitettä, valokuvia,
288 sivua, ovh 38 €

Nouda tai tilaa
Kurkijokelaisen toimistosta **25 €**

Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
Puh. (02) 762 2551, 050-521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Aku Ankkaa neljällätoista murteella

Aku Ankka -lehti ilahduttaa lukijoitaan tällä viikolla murreliitteellä, kun lehden numeron 22 välistä löytyy 14 eri suomen kielen murteella kirjoitettua yksisivuista ankkahupailua sisältävä erikoisliite. Aku ja kumppanit kääkättävät tarinasta riippuen esimerkiksi Rauman, Pohjois-Savon ja vaikkapa Tampereen tyyliin. Omintakeinen liite on osa Suomen suurimman viikkolehden 60-vuotisjuhlala.

Aku Ankka on jo 60 vuoden ajan toiminut niin suomalaisten lukuharrastuksen innostajana kuin myös rikkaan suomen kielen sanansaattajana. Murreliite on Akun lakinnosto Suomen värikkäille murteille ja samalla muistutus kielemme rikkaudesta. Aku Ankan murreliitteen sarjat antavat lukijoilleen mahdollisuuden vertailla suomen kielen alueellisia eroja ja tunnistaa omia kielellisiä juuriaan.

Tarinat on varustettu

sanastolla, jota ilman esimerkiksi Rauman murteella skriivattu Huusholl ai reedas -tarina olisi perusankistille perin haastavaa luettavaa. Stadilaisessa Leenun, Liinun ja Tiinun Ylläri-tarinassa puolestaan friidut tsöbää Iines-tätsylle kukkasibloi, jotka döfää nii et karpäsetki delaa ja esimerkiksi länsilappilaisessa Ratoriaama-tarinassa ratio eli radio äityy kraahkumaan ja herättää väsyneen, siis urvahtajan.

”Syntyperäinen murteen puhuja on saattanut murteeseen jokaisen sivun mittaisen sarjakuvan. Murrentajien lisäksi asiantuntijana on toiminut FT Jaakko Leino Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta”, kertoo Aku Ankka -lehden päätoimittaja Jukka Heiskanen ja iloitsee myös siitä, että maailman johtava ankkakansa on värikkäine murteineen myös yksi maailman rikkaimmista kielikansoista.

Etelä-Karjalan murre

Etelä-Karjalan murteesta löytyy yhtäläisyyttä kurkijokelaisen puhetavan kanssa. Kuva: ©Disney

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Lokka
2. Mikko Alatalon
3. Ilves
4. Puolasta
5. Kaarinan Maununtytär
6. 120 km
7. Happi
8. Virolahti
9. Tammisaarella
10. Tenojoen

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna:
ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

AA, VT Jari Heikman
VT Kaarina Nylamo
OTM Laura Kosonen
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

Kurkijokelaisuus on voimissaan!

Kurkijoki-isännänviiri 95 €

Hanki upea Kurkijoki-isännänviiri
vaikkapa lahjaksi.
Pituus 4 metriä
Leveys 45 cm (leveästä päästä)

Pidetään perinnettä yllä!

Nouda tai tilaa Kurkijokelaisen toimituksesta:
Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
Puh. (02) 762 2551 tai 050 521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija.

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa
kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti!
Vuosikerta vain 39 eur. Tilattuna alle 1,70 eur/kpl.

Tilaan Kurkijokelaisen

☐ Itselleni ☐ Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Pvm. _____

Allekirjoitus: _____

Palauta kuponki kirjekuoressa osoitteella:
Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Sisältää myös erityisesti
nuorille suunnattua ohjelmaa!

IV Lukijamatka to-su 25.-28.8.

Kurkijoki-Säätiön nuorisotoimikunta järjestää osana elokuun
lukijamatkaa omaa ohjelmaa erityisesti nuorille.

Tarkoituksena on käyttää matkan lauantapäivä muun muassa
valokuvauksen ja videokuvauksen parissa. Ohjelma tarkentuu
vielä kevään edetessä ja siitä saa lähettää toivomuksia
Kurkijokelaisen toimitukseen.

Alustava matkaohjelma:

torstai: Loimaa-Helsinki-Rajahovi- Käkisalme-Kurkijoki

perjantai: kiertojelu Kurkijoella

lauantai: kotiseutumatkien päivä / nuorisotoimikunnan järjestämää ohjelmaa

sunnuntai: Kurkijoki-Sortavala-Värtsilä-Helsinki-Loimaa

Majoitus: Kurkijoen kirkonkylässä Lopotissa "Mihailin hotellissa 2-4 hengen
huoneissa ja kotimajoituksessa

Ruokailut: Hinta sisältää aamiaiset ja yhden lämpimän ruoan /päivä, paitsi
sunnuntaina.

Muuta: Hinta sisältää opastukset ja mahdolliset pääsymaksut Käkisalmessa ja
Sortavalassa

Hinta: 300 € sisältäen matkaohjelman ja ruokailut + lisäksi ryhmäviisumi 61 €.

Hinnat saattavat muuttua ruplan kurssista tai Venäjän viisumipäätöksistä johtuen.

Ilmoittautumiset Kurkijokelaisen toimitukseen 16.6. mennessä
tiistaisin ja torstaisin klo 9-14 puh. (02)762 2551, 050-5213336.

Vinkkaa reissusta jälkipolville!

Tilaa Kurkijokelainen lahjaksi

viereisellä tilauskortilla
tai soittamalla
toimitukseen
p. 050-5213336

Muistathan tehdä muuttaessasi osoitteen- muutoksen Kurkijokelaiselle?

Lehti ei saa uusia osoit-
teita tietoonsa automaati-
sesti.
Postista saa "Osoite
muuttuu" -kortteja, jotka
kulkevat ilmaiseksi.

Kurkijokelainen,
Koulukuja 7,
32200 LOIMAA
puh. (02) 762 2551 tai
050-521 3336
toimitus@kurkijokelai-
nen.inet.fi

Kurki joki-Museo

Avoinna kesä-, heinä- ja elokuussa keskiviikkoisin,
lauantaisin ja sunnuntaisin klo 12-16.

Kesänäyttely
Lyyli 100 v.
Kurkijokelaisen naisen elämää

Kojonperäntie 446, Kojonperä, Loimaa

Pääsymaksut: Aikuiset 2 €
Lapset (alle 12 v.) 1 €

Ryhmävaraukset: Museo 050 4036050
Eino Vepsä 0500 875211
Antti Eklund 050 3426608

